

Hlapec Polduh je dočakal jutro že sedeč na postelji. Bil je oblečen, poleg njega pa je ležala cula s krivo palico. Ko se je na oknih zaznamoval prvi svit, se je dvignil, se neslišno približal vratom, se od tam še enkrat ozrl proti spečim, nato pa stopil v mrzlo, snežno zimsko jutro. Onkraj dvorišča se je hiša še komaj vidno risala iz jutranje megle. Čeprav je bil mraz, da je drevje pokalo, hlapca ni zeblo.

Po kratkem pomisleku se je napotil k hiši in potrkal na okno kamre, kjer sta spala gospodarja.

„Kaj pa je?“ se je oglasil kmet.

„Ven pojte, imam vam nekaj povedati.“

Kmet je ves začuden odprl vežna vrata. Bal se je, da se ni pri živini kaj zgodilo. Toda na pragu je zagledal Polduha s culo v eni in s palico v drugi roki. Še preden je utegnil ziniti, ga je hlapec prehitel.

„Gospodar, jaz moram od hiše. Namesto mene vzemi za krmača najmlajšega posvetnjaka, ki leži v hlevu. On je dela in zaslužka potrebnejši od mene.“

Kmet je zijal, toda na vsa vprašanja je dobival eden in isti odgovor.

„Vzemi namesto mene mlajšega posvetnjaka, ki leži v hlevu.“

Kmet mu je moral takoj izplačati ostanek in Polduh jo je tako naglo odkuril iz hiše, da kmet še ust ni utegnil zapreti. Videl ga je le, kako je zavil na cesto proti vasici.

Takoj za njim se je pred hlevskimi vrati prikazala druga postava. Bil je starikavec, ki je prišel včeraj prvi prosit prenočišča. Tudi temu je bilo videti, ko da bi se nečesa bal. S širokimi koraki je premeril prazno dvorišče in izginil na cesto, ki je vodila iz vasi v zasneženo, mrzlo jutro...

Letina

Lili Novy

Pšenico kmet pod cepce spravlja,
iz grozdja kri v čebrè mečka.
Zakaj se človek zoperstavlja,
ko zanj prihaja dan gorja?
Saj srp je lep, kot mesec mladi,
le padi, zlato žito, padi!
Stiskalnica je že umita,
naj grozdja kri bo spet prelita,
naj služinčad obred opravlja,
slovesnot stara se ponavlja!

Kar je zreló, bo vse pobrano,
zavrženo, kar je gníló.
Pokrájina drhti udano,
ko hrami se odpirajo.
Močan in topel veter veje,
med njive gre in trte šteje,
izluščeno pokuša zrno
in belo jagodo in črno.
Vse bo požeto, vse odbrano,
prevzeto ali pomandrano.

O Gospodar! Zares prihajaš!
Nagubani tvoj plašč šumi.
S pradavnim strahom spet navdajaš
stvari pod svojimi očmi.
Lepo biló je, v rosi rasti,
hudo bo, v žarkem soncu pasti,
ne klas, ne grozd izbran več biti,
a v tvoj pridelek se zgubiti.
Strašan si, ko svoj svet obhajaš
in si sadove vse osvajaš!

Zdaj tone spet veliko leto,
na kupe sadežev leži
in še hitijo hlapci vneto
med brazdami in rozgami.
Prepolna žita ti je kašča,
bogastvo v kleti ti narašča.
Ti, Gospodar, ga tiho gledaš,
njegove cene se zavedaš.
Daj, naj bo, kar bo zemlji vzeto,
Življenja kruh in vino sveto!

Pripombe k načrtu avtonomije za Slovence na Koroškem z dne 17. julija 1927

Rud. Kyovský

Najpreje si hočemo ogledati v kronološkem vrstnem redu potek dogodkov od vložitve predloga do momenta, ko je šolski odbor koroškega deželnega zbora sklenil, da se pogajanja kot brezplodna končajo.

Koroški deželni zbor je na svoji predplebiscitni seji ne 28. septembra 1920 sklenil, „da bo za večne čase čuval jezikovno in narodno posebnost slovenskih